

POBLENOU

DESAPAREGUT

Botigues i comerços

POBLENOU DESAPAREGUT

Botigues i comerços

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: març 2017

© dels textos: Jordi Fossas
i Joan Carles Luque

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós
i Ajuntament de Barcelona

© de la col·lecció Catalunya Desapareguda:
Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon: 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

AJUNTAMENT DE BARCELONA

Direcció d'Imatge i Serveis Editorials
Passeig de la Zona Franca, 66
08038 Barcelona
Telèfon: 93 402 31 31
barcelona.cat/barcelonallibres

Consell d'Edicions i Publicacions
de l'Ajuntament de Barcelona:

Gerardo Pisarello Prados, Josep M.
Montaner Martorell, Laura Pérez
Castallo, Jordi Campillo Gámez, Joan
Llinares Gómez, Marc Andreu Acebal,
Águeda Bañón Pérez, José Pérez Freijo,
Pilar Roca Viola, Maria Truñó Salvadó
i Anna Giralte Brunet.

Directora de Comunicació:
Águeda Bañón

Director d'Imatge i Serveis Editorials:
José Pérez Freijo

Idea original, disseny i fotocomposició:
Editorial Efadós

Assessorament lingüístic:
M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de portada:

Autor desconegut / AHPN

Acrònims:

AFB – Arxiu fotogràfic de Barcelona
AHPN – Arxiu Històric de Poblenou
ICGC – Institut Cartogràfic i Geològic de
Catalunya

ISBN Editorial Efadós:
978-84-16547-44-9

ISBN Ajuntament de Barcelona:
978-84-9850-974-8

Dipòsit legal: DL B 5061-2017
Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació
pública o transformació d'aquesta obra només pot
ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars,
salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu
fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta
obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de
Drets Reprogràfics) - www.cedro.org.

Jordi Fossas i Joan Carles Luque

POBLENOU DESAPAREGUT

Botigues i comerços

Ajuntament
de Barcelona

Introducció

JORDI FOSSAS - JOAN CARLES LUQUE

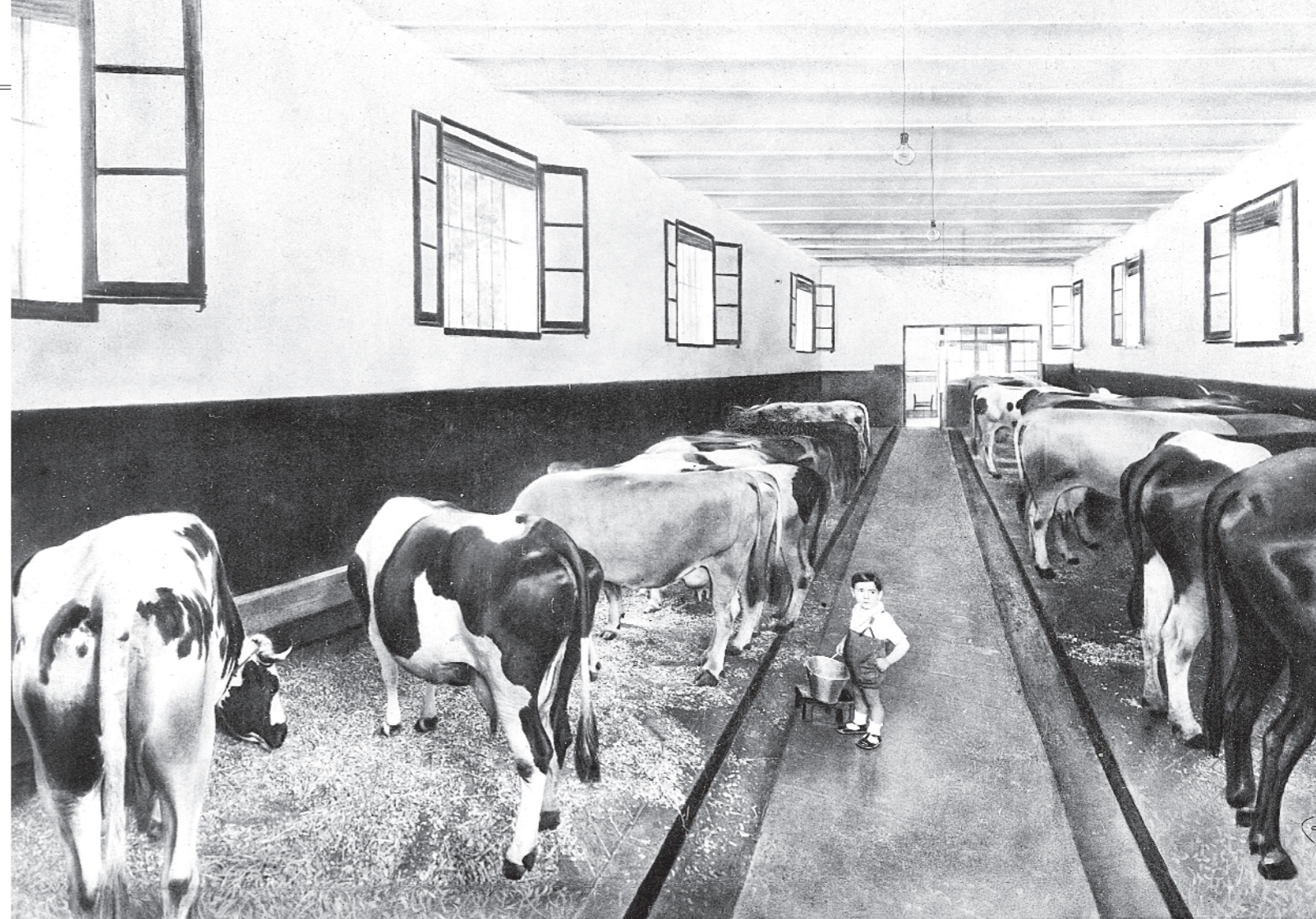
Durant alguns anys, la paraula «botiguer» va prendre un caràcter, si no de menyspreu, com a mínim burleta. Una determinada cultura de la postmodernitat atribuï tot un seguit de tòpics a la figura del propietari d'un negoci.

A aquest fet sociològic s'hi afegia la crisi que va sacsejar el món del comerç tradicional a partir de la dècada dels vuitanta. L'arribada massiva de les grans cadenes comercials, la irrupció de les denominades *marques blanques* unides a determinades cadenes de distribució i, finalment, la proliferació de grans centres comercials –inclòs el centre de Barcelona– van condemnar moltes botigues a tancar.

És cert que una bona part d'aquesta desaparició és

general a tot el Principat i s'explica pels canvis en els costums i els hàbits dels consumidors. El cas de la roba és el més emblemàtic. Avui dia, tret d'algunes botigues selectes, tothom ven roba *prêt-à-porter* o en sèrie, fet impensable fa unes quantes dècades en un barri ple de sastreries i de botigues que feien tota mena de roba a mida i de tot preu.

Pel que fa al Poblenou, aquesta situació s'ha vist agreujada per dos fets que encara han castigat més el sector comercial. D'una banda, la millora de la connexió amb el centre de la ciutat ha convidat molta gent a desplaçar-se al centre: «anar a Barcelona» ja no és una aventura. D'altra banda, el barri ha vist aparèixer dues grans àrees comercials, una a llevant (Diagonal Mar) i una altra, al costat de les Glòries, el Centre Comercial Glòries. Malgrat aquest desolador panorama, un bon nombre de

VAQUERIES

A la pàgina anterior, imatge de l'any 1932 de la vaqueria dels Castellà, al carrer de Pujades, entre els carrers d'Espronceda i de Bac de Roda; s'hi veu el nen Joan Castellà.

MERCAT

En aquesta pàgina, la parada de carn de Pilar Caravalls.

AUTOR DESCONEGUT / AHPN

botigues continuen aguantant avui. Alguns d'aquests establiments són centenaris.

Abans de descriure els diferents sectors que formen el món comercial, cal esmentar la botiga més gran, l'anomenat *mercat de la Unió*, conegut popularment com *la Plaça*. Inaugurat el 1889, es va construir molt a prop dels carrers de Marià Aguiló i del Taulat, el primer nucli de poblament del barri. El nom d'«Unió» es devia al fet que dos dels propietaris del terreny eren membres del partit Unió Liberal. Obra de l'arquitecte municipal Pere Falqués, ha viscut diferents remodelacions, algunes d'elles molt discutibles, els anys 1923, 1945, 1966 i 2005.

Els darrers anys han vist una revifada del comerç botiguer, sobretot l'aparició de botigues al llarg del carrer de Marià Aguiló i la proliferació de bars i restaurants a la rambla del Poblenou. Alguns d'aquests establiments són una referència no solament al barri, sinó fins i tot a la ciutat, com el cas de l'orxateria Tío Che o el restaurant Els Pescadors. Alguns han desaparegut, com l'òptica Triomf, o s'han transformat, com la ferreteria Balius,

convertida en un bar de copes. El món de l'alimentació ha vist com desapareixien els mítics *colmados* Masjuan o La Violeta, ambdós al carrer de Marià Aguiló. Altres, com Pesca Salada Sendra, Carns Ponts o la carnisseria xarcuteria Recasens segueixen ben vius atenent una clientela fidel. No es pot oblidar una altra botiga mítica, La Licorera, propietat del matrimoni Cahué-Ferreres.

La rodona de la rambla amb Ramon Turró va ser batejada per algú d'una manera enginyosa com *la rodona més dolça*. El motiu era que allà es poden trobar la pastisseria Triomf i el forn pastisseria El Surtidor. Es mantenen vives pastisseries com Santanach, però altres han passat a millor vida, com Pastes Tomàs, la pastisseria Barea o la seva veïna, el forn Lumi.

La quarta generació de sabaters es troba avui dia al capdavant de Calçats Villarroya; és, doncs, una botiga més que centenària, com la sastreria Poblet, *L'Africana*, al carrer de Pere IV, fundada l'any 1917 per Mir Vives. A prop del mercat, trobaríem la *boutique* Juanita, amb una decoració kitsch ancorada als anys setanta, avui dia

reconvertida en la llibreria No Llegiu. Llibreries com Papereria Carmen s'han traslladat; altres han desaparegut, com la Papereria 5, a la Rambla, a l'antic número 5, i algunes s'han convertit en una autèntica referència cultural, com la llibreria Etcètera.

Un dels pocs sectors que s'han mantingut gairebé incòlumes són les farmàcies. N'hi ha algunes de centenàries, com la fundada per qui va ser el darrer alcalde de Sant Martí al carrer del Taulat; la farmàcia ortopèdia Prats, a la Rambla, o l'Almirall, la més antiga, al carrer de Marià Aguiló. Altres són més recents, com la farmàcia Beltran, al barri de la Plata; la Magrinyà, al carrer de Ramon Turró amb Lope de Vega, o la situada al carrer de Pujades, que abans de ser una farmàcia havia estat un negoci funerari.

Podríem seguir esmentant altres botigues i comerços: estancs, drogueries, ferreteries, botigues de mobles, tintories, botigues de joguines... Per això us convidem a gaudir d'aquest llibre revivint no solament aquelles botigues que encara us atenen, sinó aquelles que han desaparegut.

AUTOR: DESCONEGUT / FONTS: RAMON FORN

FORN DE PA

Un grup de treballadors del forn i pastisseria de ca l'Isidre, a la cantonada dels carrers de Marià Aguiló i del Joncar, que als anys noranta va passar a dir-se *La Pala*.

CUBITO
DE CALDO
GALLINA
BLANCA

FREIXENET

¡que rico

es DONANE

JABON

LAGARTO

LECHE CONDENSADA
MARCA "LA LECHERA"

El mejor
nutrimento
para
los
niños.

La me
leche
para to
los us
culinari

Venta anual:
10 millones
de botes.

la primera marca
del mundo.

ANGLO-SWISS CONDENSED MILK CO.
CHAM, SUIZA.

GALLETAS y BIZCOCHOS
FONTANEDA
AGUILAR DE CAMPO

CONFITERIA PASTELERIA Y
COMESTIBLES
ESPECIALIDAD EN SALCHICHON DE MOYA Y
CASTELLEROL-SOBREHASADA DE MALLORCA
TRIBUTOS DE CANELARIO

Comestibles

CAFES TOSTADOS DIARIAMENTE
ACEITES FINOS
DE OLESA Y JABONES DE TODAS CLASES
PASTAS FINAS PARA SOFA DE SEMOLA PURA

PUERTO NUEVO BARCELONA

MAYOR DEL TAULAT, 34

Cola-Ca
EL ALIMENTO DE LA JUVENTUD

DESPACHO

ANTIGUA CASA
VICH RICART
MIGUEL GARRIGA

MERCAT DE LA UNIÓ

En aquesta imatge, una vista aèria de l'any 1940 dels voltants del mercat. A la fotografia s'aprecia el desgavell de l'organització del barri. Hom afirma que el mercat de la Unió pren el nom del partit polític del segle XIX Unió Liberal.

CARLOS RODRIGUEZ ESCALONA / ICGC - Fons SAGE

C. O.-8 PUEBLO NUEVO, Plaza mercado

C. O. / Fons FRANCISCO ARAUZ LARREGOLA

DISSABTE A LA PLAÇA

A la pàgina de l'esquerra, una imatge del mercat de la Unió del Poblenou d'inicis del segle xx. L'edifici va ser dissenyat per Pere Falqués, arquitecte municipal de Sant Martí. Es va aixecar prop dels carrers de Marià Aguiló i del Taulat.

DE L'HORT A LA PLAÇA

Uns pagesos en una parada a l'exterior de la Plaça, a la cantonada dels carrers de Castanys i de la Unió. Era normal que petits pagesos de la rodalia portessin a vendre la seva producció directament dels camps a la Plaça. La imatge pertany a principis del segle xx.

AUTOR DESCONEGUT / Fons JORDI FOSSAS BONJOCH

